

بررسی تأثیر اخلاق حرفه‌ای بر کارایی پرستاران بیمارستان امام (ره) و مصطفی خمینی (ره) شهر ایلام

نبی امید^{۱*}، حشمت اله عسگری^۲، محمدرضا امید^۳

تاریخ انتشار: ۹۵/۷/۲۶

تاریخ پذیرش: ۹۵/۷/۱۷

تاریخ دریافت: ۹۵/۶/۱

مقاله‌ی پژوهشی

چکیده

هرچند اخلاق در همه‌ی مشاغل ضروری است، در حرفه‌ی پرستاری ضرورت بیش‌تری دارد، چرا که رفتار معنوی و توأم با مسؤولیت پرستاران با بیماران نقش مهمی در بهبود و بازگشت سلامتی آنان دارد. پرستاران به‌عنوان یک گروه بزرگ و کارآمد در قلمرو علوم پزشکی، در تعامل با دیگران نیازمند برخورداری از اخلاق حرفه‌ای هستند. پژوهش حاضر توصیفی - پیمایشی است که به بررسی رابطه‌ی اخلاق حرفه‌ای بر کارایی پرستاران می‌پردازد و جامعه‌ی آماری آن همه‌ی پرستاران شاغل در بیمارستان امام و مصطفی خمینی شهر ایلام است. با استفاده از فرمول Cochrane حجم نمونه ۱۳۴ نفر به‌دست آمد که ۱۲۶ نفر پرسشنامه‌های اخلاق حرفه‌ای و کارایی را تکمیل کردند. روایی پرسشنامه توسط اساتید تأیید و پایایی آن نیز از طریق آزمون آلفای کرونباخ اثبات شد و سپس به آزمون فرضیه‌ی اصلی و هشت فرضیه‌ی فرعی پرداخته شد. حجم نمونه شامل ۸۹ نفر مرد و ۳۷ نفر زن بود که ۵۰ درصد آنان بین ۲۰ تا ۳۵ سال، ۴۲ درصد بین ۳۶ تا ۵۰ سال و ۶ درصد بین ۵۱ تا ۶۰ سال قرار داشتند؛ هم‌چنین، سطح سواد ۷ نفر دیپلم، ۱۸ نفر فوق دیپلم، ۴۲ نفر لیسانس و ۵۹ نفر فوق لیسانس و بالاتر بودند. یافته‌های این تحقیق نشان داد در سطح معناداری ۰/۰۰۲ بین اخلاق حرفه‌ای و کارایی پرستاران همبستگی وجود دارد. نتیجه‌ی آزمون همبستگی Pearson، ارتباط مولفه‌های مسؤولیت‌پذیری، صادق بودن، عدالت و انصاف، وفاداری، احترام به دیگران و احترام به ارزش‌ها با کارایی پرستاران بیمارستان امام و مصطفی خمینی شهر ایلام را تأیید کرد. هم‌چنین، بین مولفه‌های برتری‌جویی و همدردی با دیگران و کارایی پرستاران ارتباط معناداری یافت نشد. بین اخلاق حرفه‌ای پرستاران و کارایی رابطه‌ی معنادار وجود دارد و مدیران این دو بیمارستان می‌توانند با آموزش مستمر اخلاق حرفه‌ای و توسعه و ترویج مولفه‌های آن در بین پرستاران، کارایی آنان را در محیط کارشان افزایش دهند.

واژگان کلیدی: اخلاق حرفه‌ای، اخلاق پرستاری، بیمارستان، پرستاران

Email: nabiomidi@gmail.com

Email: he.asgari@gmail.com

Email: mromidi_91@yahoo.com

* نویسنده‌ی مسؤول: ایلام، چهار راه پیام نور دانشگاه پیام نور مرکز ایلام، کدپستی ۶۹۳۱۳۶۵۰۷۳، تلفن: ۰۹۱۸۸۴۱۴۶۳

Email: nabiomidi@gmail.com

^۱ مربی، گروه مدیریت، دانشگاه پیام نور، ایران

^۲ دانشیار، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

^۳ دانشجوی دکترای تحقیق در عملیات و مهندسی سیستم، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران

مقدمه

با پیچیده‌تر شدن روزافزون سازمان‌ها و افزایش میزان کارهای غیر اخلاقی و غیر قانونی در محیط‌های کاری، توجه مدیران و صاحب‌نظران به بحث اخلاق معطوف شده‌است. اخلاق در بردارنده‌ی مفاهیم و ارزش‌هایی است که بیرون از فرد و جامعه شکل گرفته‌اند. موضوع اخلاق، تصمیم‌گیری درست و بجا و تشخیص خوب از بد است. می‌توان شایستگی اخلاق حرفه‌ای و تصمیم‌گیری بر مبنای اخلاق را معادل شایستگی حرفه‌ای دانست یعنی اگر پرستاری بر اساس فضایل اخلاق حرفه‌ای این شایستگی و فضیلت را به‌دست آورد که در هنگام مواجهه با شرایط شغلی و تصمیم‌گیری، خوب را از بد شناسایی و خود را مقید به انجام کار خوب و پرهیز از کار بد کند، اقداماتش منجر به توسعه‌ی فضایل در کار مراقبت از سلامت می‌شود (۱). به‌طور کلی، انسان‌ها در بعد فردی و شخصیتی دارای ویژگی‌های خاص اخلاقی هستند که پندار، گفتار و رفتار آن‌ها را شکل می‌دهد. ممکن است همین افراد وقتی در یک جایگاه و پست سازمانی مانند پرستاری قرار گیرند، عواملی موجب شود که پندار، گفتار و رفتار متفاوتی از آن‌ها سر بزند که این ویژگی‌های انسانی، بر روی میزان کارایی و اثربخشی سازمان تأثیر بگذارد. از طرفی، اخلاقی بودن یا اخلاقی نبودن رفتارها و عملکرد می‌تواند موجب بروز پیامدهای مثبت یا منفی در سطح سازمان شود. در بحث اخلاق حرفه‌ای یکی از عناصر مهم در روند توسعه و بهره‌وری و بهبود کار سازمان، داشتن تعهد بالای کاری است. اخلاق حرفه‌ای یکی از مسائل اساسی همه‌ی جوامع بشری است. در غرب، در دانش‌های مربوط به مدیریت و سازمان، شاخه‌ای با عنوان اخلاق حرفه‌ای وجود دارد (۲)، ولی نظام‌نامه‌های اخلاقی در هر سازمان باید براساس جامعه‌ی حرفه‌ای تدوین شود، زیرا شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، علمی و سیاسی کشورهای مختلف با هم تفاوت

دارند و به‌نظر می‌رسد ارزش‌ها و احکام اخلاقی پذیرفته‌شده در شرایط مختلف نیز متفاوت است (۳). اخلاق حرفه‌ای یکی از حوزه‌های جدید اخلاق است که می‌کوشد به مسائل اخلاقی حرفه‌های گوناگون پاسخ دهد و برای آن اصول خاصی متصور است. بیش از ۲۵ سال است که موضوع اخلاق حرفه‌ای به‌عنوان یک موضوع اساسی و مهم در علوم بالینی و آموزش پزشکی مطرح است و در دو دهه‌ی اخیر بحث و تحقیق در مورد آن در صدر تحقیقات آموزش پزشکی قرار دارد (۳). اخلاق حرفه‌ای به‌صورتی نیست که دانشجویان پرستاری با چند واحد درسی، تصویر مناسبی از موضوع استدلال اخلاقی به‌دست آورند و در این زمینه به صلاحیت کافی دست یابند؛ اخلاق حرفه‌ای نیازمند آموزش و برنامه‌ریزی مستمر و منظم در زمان پرستار شدن و بعد از آن است (۴). پرستاری رشته‌ای مستقل و شاخه‌ای از علوم پزشکی است که رسالت آن ارائه‌ی خدمات بهداشتی، مراقبتی، درمانی و توانبخشی در بالاترین سطح استاندارد به‌منظور تأمین، حفظ و ارتقای سلامت جامعه است (۵). پرستاران بزرگ‌ترین گروه ارائه‌کننده‌ی خدمت در سیستم درمانی‌اند و تأثیر بسزایی بر کیفیت مراقبت بهداشتی درمانی و رعایت موازین اخلاق حرفه‌ای در جهت ارائه‌ی مراقبت با کیفیت دارند (۶). اخلاق پرستاری زیرمجموعه‌ی اخلاق پزشکی است که تحت تأثیر پیشرفت‌های این رشته قرار گرفته‌است. تحولات دنیای کنونی در برگرفته‌ی ویژگی‌هایی است که نیاز به رویکرد اخلاق در حرفه‌های مرتبط با رشته‌های پزشکی را ضرورتی انکارناپذیر کرده‌است (۷). پرستاران نیاز دارند از زبان اخلاق آگاه باشند و با بعضی از مفاهیم مربوط به آن آشنا شوند، اما لازم نیست که متخصص اخلاق شوند؛ آن‌ها باید بتوانند تشخیص دهند چه زمانی عملی غیر اخلاقی انجام شده‌است یا چه وقت شرایط ممکن است حقوق انسانی یک فرد را زیر سؤال ببرد. پرستاران در محیط کار خود روزانه

بیان کرده‌اند (۱۲). مراکز درمانی و بیمارستانی و بهداشتی برای بهره‌وری هرچه بیشتر، نیاز به پرسنل و پرستاران کارا دارند؛ کارایی پیامدی از تأثیر متقابل توانایی و انگیزش است. افراد اگر صرفاً توانایی و انگیزش لازم را داشته باشند، کارهای خود را خوب انجام می‌دهند. عملیات سازمانی و شرایط شغلی می‌توانند این ویژگی‌های فردی را افزایش دهند و به‌رفع موانعی که در کارایی شغلی دخالت دارند، کمک کنند. توانایی و انگیزش می‌توانند به‌کارایی منتهی شوند، اما موانع سازمانی می‌تواند آن‌ها را مهار کند. بازدارنده‌های سازمانی مانند آموزش ضعیف می‌تواند در کارایی شغلی خوب مداخله کند؛ بنابراین، توجه به این نکته ضروری است که داشتن توانایی و انگیزه‌ی بالا کارایی شغلی را تضمین نمی‌کند و برای ارتقای عملکرد شغلی، فراهم کردن شرایط شغلی مناسب و از میان برداشتن موانع سازمانی از اهمیت فراوانی برخوردار است. در این تحقیق با استفاده از آزمون فرضیه‌ها به بررسی تأثیر جنبه‌های مختلف اخلاق حرفه‌ای بر کارایی پرستاران شاغل در بیمارستان امام (ره) و مصطفی خمینی (ره) می‌پردازیم.

روش کار

پژوهش حاضر توصیفی - پیمایشی است و جامعه‌ی آماری همه‌ی پرستاران شاغل در بخش‌های مراقبتی بیمارستان امام (ره) و مصطفی خمینی (ره) شهر ایلام است. با استفاده از فرمول *Cochrane* حجم نمونه ۱۳۴ نفر به‌دست آمد که ۱۲۶ نفر پرسشنامه‌ها را تکمیل و برگرداندند. ابزار اصلی برای کسب داده‌های این تحقیق پرسشنامه است که شامل پرسشنامه‌ی اخلاق حرفه‌ای که ۱۶ گویه دارد و دارای ۸ مولفه‌ی: مسئولیت‌پذیری (سؤالات ۱، ۲)، صادق بودن (سؤالات ۳، ۴)، عدالت و انصاف (سؤالات ۵، ۶)، وفاداری (سؤالات ۷، ۸)، برتری‌جویی و رقابت‌طلبی (سؤالات ۹، ۱۰)، احترام به دیگران (سؤالات ۱۱، ۱۲)، همدردی با دیگران (سؤالات ۱۳، ۱۴) و رعایت و احترام نسبت به ارزش‌ها و

وقت زیادی برای حل معضلات اخلاقی صرف می‌کنند و چالش‌های متعدد اجتماعی مانند پیشرفت تکنولوژی، کمبود منابع، کمبود نیروی انسانی و افزایش تعداد بیماران بدحال و نیازمند به مراقبت‌های ویژه موجب ایجاد سؤالات متعدد اخلاقی شده که این موضوع لزوم در دسترس بودن پرستاران با اخلاق حرفه‌ای را بیش‌تر می‌کند (۴). مساله‌ی اخلاق حرفه‌ای در پرستاری همواره از چالش برانگیزترین مسائل موجود در پرستاری بوده‌است. چون پرستاری حرفه‌ای است که جهت درمان و ارتقا سلامت بیمار نیاز به کار تیمی دارد؛ اخلاق حرفه‌ای و ارتباط تیمی عامل کلیدی در تسهیل توانمندی و بازتوانی بیماران است (۸). پرستاری حرفه‌ای است که در متن محیط کار، ارتباطات گوناگونی را در طیف وسیعی از تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی برقرار می‌سازد. در سال‌های اخیر، تأکید بر حرفه‌ای بودن پرستاری شده‌است که در این رابطه سیستم مراقبت بهداشتی نیازمند پرستارانی است که به‌طور موفقیت‌آمیزی با اعضای تیم چندرشته‌ای و بیماران و خانواده‌ی آنان ارتباط برقرار کنند (۹). وجود اخلاق حرفه‌ای در بین پرستاران سبب مراقبت معنوی از بیماران می‌شود. متأسفانه، نتایج مطالعات مختلف نشان می‌دهد، درصدی از پرستاران در عمل چندان به مراقبت معنوی بیماران اهتمام نمی‌ورزند و احساس می‌کنند مهارت و توانایی لازم را در این حیطه کسب نکرده‌اند (۱۰). تعدادی از پرستاران از نیازهای معنوی برخی از بیماران خود آگاهند، ولی نمی‌دانند که به چه شکلی باید آن‌ها را پوشش دهند و بر این باورند که نیاز به آموزش‌های بیش‌تری جهت ارائه‌ی خدمات معنوی به بیماران خود دارند (۱۱). *Gold* و همکاران در پژوهش خود چهار نگرانی اصلی پرستاران در زمینه‌ی مراقبت اخلاقی از بیماران را عدم رازداری پرستاران، عدم رعایت عدالت در مراقبت از بیماران، عدم حفظ ارزش‌های انسانی در مراقبت و عدم توانایی پرستاران در تشخیص معضلات اخلاقی مراقبت و نحوه‌ی تصمیم‌گیری درست و به‌موقع در برخورد با آن‌ها

مورد تأیید قرار گرفته‌است. پایایی سؤالات پرسشنامه‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS، و آلفای کرونباخ بیش از ۷ درصد محاسبه شده‌است که حاکی از مناسب بودن پرسشنامه‌هاست. فرضیه‌هایی که در این پژوهش مورد آزمون قرار می‌گیرد شامل یک فرضیه اصلی و هشت فرضیه فرعی است.

نتایج

همان‌گونه که اشاره شد از مجموع ۱۳۴ پرسشنامه‌ی ارسالی برای نمونه‌ی پژوهش، ۱۲۶ پرسشنامه‌ی تکمیل‌شده دریافت شد که داده‌های این پرسشنامه در آنالیزهای تحلیلی مورد استفاده قرار گرفتند. نتایج تحلیلی - توصیفی ویژگی‌های پاسخ‌دهندگان در جدول شماره ۱ نشان داده شده‌است. نتایج نشان می‌دهد ۷۰ درصد از پاسخ‌دهندگان مرد و بیش‌ترین طبقه‌ی سنی مربوط به رده‌ی سنی ۳۶ تا ۵۰ سال است که شامل ۴۲ درصد از پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه می‌شود. از نظر تحصیلات ۳۳ درصد لیسانس، ۱۹ درصد زیر لیسانس و ۴۶ درصد بالاتر از لیسانس بوده‌اند.

هنجارهای اجتماعی (سؤالات ۱۵، ۱۶). و پرسشنامه‌ی ۲۰ سؤالی کارایی است که با توجه به مقیاس اسمی و مقیاس رتبه‌ای مورد سنجش قرار گرفته‌اند. مقیاس اسمی و رتبه‌ای از جمله رایج‌ترین مقیاس‌های اندازه‌گیری نگرشی و ارزشی است که شامل مجموعه‌ای از سؤالات است که بار نگرشی و ارزشی آن‌ها تقریباً برابر تلقی می‌شود. پاسخ‌دهنده میزان موافقت خود را در یک مقیاس درجه‌بندی شده که معمولاً از یک تا پنج درجه است نشان می‌دهد. برای تعیین نگرش هر فرد، نمرات هر یک از موقعیت‌های منتخب او در تمام مقیاس‌ها با هم جمع و سپس معدل‌گیری می‌شود و بدین ترتیب نمره‌ی نگرش فرد به دست می‌آید. در این تحقیق مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای برای پاسخ به سؤالات استفاده شده‌است. در ابتدای این تحقیق دامنه‌ی محتوایی پرسشنامه‌ها تعیین شد. Lavshi پیشنهاد می‌کند دامنه‌ی محتوایی ابزاری است که قبل از تعیین روایی و قابلیت اعتماد آن شناسایی می‌شود (۱۳). پرسشنامه‌ها بین تعدادی از خبرگان رشته‌ی مهندسی سیستم‌های سلامت و اساتید رشته‌ی پرستاری به‌منظور سنجش شاخص‌ها و تعیین میزان روایی توزیع شده و

جدول شماره ۱- مشخصات حجم نمونه (توصیفی)

مؤلفه	شاخص	فراوانی	فراوانی نسبی	فراوانی تجمعی
	کم‌تر از ۲۰	۰	۰	۰
سن	بین ۲۰ تا ۳۵ سال	۶۴	۰/۵۰۷	۰/۵۰۷
	بین ۳۶ تا ۵۰ سال	۵۴	۰/۴۲۸	۰/۹۳۵
	بین ۵۱ تا ۶۰ سال	۸	۰/۰۶۵	۱
	بیش‌تر از ۶۰ سال	۰	۰	۱
جنس	مرد	۸۹	۰/۷۰۶	۰/۷۰۶
	زن	۳۷	۰/۲۹۴	۱
تحصیلات	زیر دیپلم	۰	۰	۰
	دیپلم	۷	۰/۰۵۵	۰/۰۵۵
	فوق دیپلم	۱۸	۰/۱۴۲	۰/۱۹۷
	لیسانس	۴۲	۰/۳۳۳	۰/۵۳
	فوق لیسانس و بالاتر	۵۹	۰/۴۷	۱

انصاف، وفاداری، احترام به دیگران، همدردی و احترام نسبت به ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و کارایی پرستاران مثبت و معنادار است، ولی بین مولفه‌های برتری‌جویی و همدردی با دیگران با کارایی پرستاران ارتباط معناداری وجود ندارد.

در جدول شماره ۲ نتایج آزمون فرض‌های آماری بر اساس آزمون همبستگی Pearson ارائه شده‌است. آزمون Pearson نشان می‌دهد در سطح معنادار ۰/۰۰۲ بین اخلاق حرفه‌ای و کارایی رابطه‌ی مثبت و معنادار وجود دارد؛ همچنین، رابطه‌ی بین مسؤلیت‌پذیری، صادق‌بودن، عدالت و

جدول شماره ۲. نتایج آزمون پیرسون بین متغیرهای فرض‌های پژوهشی تحقیق

فرضیه	متغیرهای فرضیه	r (شدت رابطه)	Sig (سطح معنی داری)	نتیجه‌ی آزمون
فرضیه ۱	اخلاق حرفه‌ای - کارایی	۰/۶۵۳	۰/۰۰۲	تأیید ارتباط معنادار
فرضیه ۲	مسؤلیت‌پذیری - کارایی	۰/۶۴۱	۰/۰۰۲	تأیید ارتباط معنادار
فرضیه ۳	صادق‌بودن - کارایی	۰/۷۱۶	۰/۰۰۰	تأیید ارتباط معنادار
فرضیه ۴	عدالت و انصاف کارایی	۰/۵۴۶	۰/۰۰۰	تأیید ارتباط معنادار
فرضیه ۵	وفاداری - کارایی	۰/۷۵۶	۰/۰۰۰	تأیید ارتباط معنادار
فرضیه ۶	برتری‌جویی - کارایی	۰/۶۱۲	۰/۰۶۲	رد ارتباط
فرضیه ۷	احترام به دیگران - کارایی	۰/۵۲۱	۰/۰۰۱	تأیید ارتباط معنادار
فرضیه ۸	همدردی با دیگران - کارایی	۰/۶۱۰	۰/۰۶۱	رد ارتباط
فرضیه ۹	احترام نسبت به ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی - کارایی	۰/۵۲۳	۰/۰۰۱	تأیید ارتباط معنادار

بحث و نتیجه‌گیری

پیشگیری دنیای امروز در ابعاد مختلف زندگی باعث شده‌است که اخلاق در حرفه‌های مختلف به‌صورت جداگانه مطرح شود. هر شغلی مسؤلیت‌های اخلاقی دارد و شغل پرستاری نیز به سبب نقش حساسی که در جامعه ایفا می‌کند، نیازمند بهره‌گیری از اخلاق حرفه‌ای در انجام امور است. اخلاق حرفه‌ای دانشی است که بر مبنای یک سیر منطقی و عقلانی باید ایجاد شود. شاخص‌های اخلاقی نباید با هم در تعارض باشند زیرا نقایص اخلاقی می‌تواند در سطح زیربنایی و عملیاتی ظاهر شود. هر اقدام پرستاری که انجام می‌شود باید بر اساس اخلاق حرفه‌ای مورد ملاحظه قرار گیرد، به‌دلیل این‌که این عامل با

دیگران، برای آن‌ها و به سمت آن‌ها انجام می‌شود. چگونگی انجام این عامل، ما را به‌عنوان موجودات اخلاقی یا غیر اخلاقی، خوب یا بد و کارهایمان را به‌صورت درست یا غلط تعریف می‌کند (۱۴). رعایت اخلاق حرفه‌ای پرستاران امری لازم و ضروری است تا بیمارستان‌ها از یک‌سو جامعه را دچار تعارض نکنند و از سوی دیگر، با اتخاذ تصمیم‌های منطقی و خردمندانه منافع بلندمدت خود را تضمین کنند. باید توجه داشت که اخلاق حرفه‌ای دربرگیرنده‌ی اخلاق فردی و اخلاق شغلی است و امروزه، حوزه‌ی پزشکی رویکردی استراتژیک نسبت به آن دارد. از آن‌جا که عدم رعایت اخلاق حرفه‌ای در سیستم‌های بهداشتی - درمانی از

نتایج تحقیق مهاجران و شهودی (۱۸) نیز رابطه‌ی اخلاق حرفه‌ای با مسؤلیت اجتماعی در بین پرستاران بیمارستان‌های دولتی شهر کرمانشاه را تأیید کرده‌است. تأثیر معنادار اخلاق حرفه‌ای بر مولفه‌های مختلف مانند رعایت حقوق بیمار توسط پرستاران، کارایی و اثربخشی پزشکان، تعهد سازمانی پرستاران بیمارستان امام خمینی شهر ساری، مسؤلیت‌پذیری پرستاران و رفتار شهروند سازمانی به ترتیب در تحقیقات نیک‌بخت نصرآبادی و همکاران (۱۹)، فاضلی و همکاران (۲۰)، صالحی و دادگر (۲۱)، فروتن و همکاران (۲۲) و قاسم‌زاده و همکاران (۲۳) مورد تأیید قرار گرفته‌است.

همانند بسیاری از تحقیقات، اجرای این تحقیق نیز با موانع و محدودیت‌هایی همراه بود که یکی از مهم‌ترین آن‌ها استفاده از پرسشنامه به‌عنوان ابزار گردآوری داده‌هاست که به دلیل محدودیت ذاتی آن، این ابزار به‌تنهایی ابزاری ناقص جهت جمع‌آوری اطلاعات است. تبدیل کیفیت‌ها به کمیت‌ها (گزینه‌های پرسشنامه) معمولاً در تعمیم نتایج کارهای میدانی محدودیت ایجاد می‌کند که تحقیق حاضر نیز از این قاعده مستثنی نیست. پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه به قضاوت افراد مورد مطالعه بستگی دارد و در نتیجه، تمایلات، تعصبات و تجربیاتشان ممکن است در نتایج تحقیق اثر گذاشته باشد.

جانب پرستاران رضایت‌مندی و بهبود بیماران، کیفیت مراقبت، استانداردهای خدمات پرستاری و ارتقای حرفه را تحت الشعاع قرار می‌دهد (۱۵)، این پژوهش با هدف بررسی تأثیر اخلاق حرفه‌ای بر کارایی پرستاران بیمارستان امام (ره) و مصطفی خمینی (ره) شهر ایلام انجام شد. نتایج نشان داد بین اخلاق حرفه‌ای و کارایی در سطح معنادار همبستگی وجود دارد، به این معنی که هرچه قدر بیمارستان و مراکز درمانی در بهبود اخلاق حرفه‌ای پرستاران کوشش کنند، کارایی پرستاران نیز افزایش پیدا می‌کند. نتایج این تحقیق از تأثیر مولفه‌های مسؤلیت‌پذیری، صادق‌بودن، عدالت و انصاف، وفاداری، احترام به ارزش‌ها و احترام به دیگران بر کارایی پرستاران حکایت دارد که تاکید بیمارستان‌ها بر این مولفه‌های اخلاق حرفه‌ای نتیجه‌ی بهتری بر کارایی پرستاران خواهد داشت؛ هم‌چنین، بین برتری‌جویی و همدردی با کارایی پرستاران رابطه‌ی معناداری دیده نشد. نتایج این مقاله نشان دهنده‌ی تأثیر بالای اخلاق حرفه‌ای بر مولفه‌های مدیریت صحیح منابع انسانی در سیستم سلامت کشور است. در تحقیقی مشابه نیازآذری و همکاران (۱۶) به بررسی تأثیر اخلاق حرفه‌ای بر تعهد سازمانی در بین کارکنان و پرسنل مراقبتی بیمارستان شهرستان آمل پرداختند که نتایج آن تحقیق نیز نشان داد که بین اخلاق حرفه‌ای با تعهد سازمانی و ابعاد سه‌گانه‌ی آن یعنی تعهد عاطفی، تعهد مستمر و تعهد هنجاری همبستگی معنی‌دار و مثبت وجود دارد؛ هم‌چنین، اخلاق حرفه‌ای قدرت پیش‌بینی تعهد سازمانی کارکنان و پرسنل مراقبتی بیمارستان امام رضا شهرستان آمل را دارد. خاکی و همکاران (۱۷) با مورد مطالعه قرار دادن ۲۱۰ بیمار بستری در بخش‌های مختلف پنج بیمارستان وابسته به دانشگاه شهید بهشتی تهران، تأثیر مثبت و معنادار اخلاق حرفه‌ای را با کیفیت ارائه‌ی مراقبت از دیدگاه بیماران نشان دادند.

منابع

- 1- Fitzergland L, Van Hooft S. A Socratic dialogue on the question what is love in nursing? *Nurse Ethics* 2000; 7(6): 481-91.
- 2- Association of American Medical Colleges. *Developing A Code of Ethics in Research: A Guide for Scientific Societies*. The Association; 1997.
- 3- Hodges BD, Ginsburg S, Cruess R, et al. Assessment of professionalism: recommendations from the Ottawa 2010 Conference. *Med Teach* 2011; 33(5): 354-63.
- 4- Borhani F, Alhani F, Mohammadi I, Abbaszadeh A. Professional nursing ethics: its development and challenges. *Iran J Med Ethics Hist Med* 2009; 2(3): 27-38. [in Persian]
- 5- Joolae S, Bakhshande B, Mohammad Ebrahim M, et al. [Codhaye akhlaghe parastari dar Iran: gozaresh bakhshi az yek motaleye eghdam pazhouhi]. *Iran J Med Ethics Hist Med* 2010; 3(2): 46-52. [in Persian]
- 6- Farahani M, Kashani Nia G, Hussein M, Byglryan A. [Taasir Amozesh Maharathaie Ertebati Beh Parastaran Bar Rezaiatmandi Bimaran Az Nahveh Bargharari Ertebat]. *IJNR* 2007; 1(3): 47-54. [in Persian]
- 7- Horton K, Taschudin V, Forget A. The value of nursing: a literature review. *Nurse Ethics* 2007; 14(6): 716-40.
- 8- Parissopoulos S, Kotzabassaki S. Orem's self-care theory, transactional analysis and the management of elderly rehabilitation. *ICUS Nurs Web J* 2004; 17: 1-11.
- 9- Apker J, Propp KM, Zabava Ford WS, Hofmeister N. Collaboration, credibility, compassion, and coordination: professional nurse communication skill sets in health care team interactions. *J Prof Nurs* 2006; 22(3): 180-9.
- 10- So WS, Shin HS. From burden to spiritual growth: Korean students' experience in a spiritual care practicum. *J Christ Nurs* 2011; 28(4): 228-34.
- 11- Nardi D, Rooda L. Spirituality-based nursing practice by nursing students: an exploratory study. *J Prof Nurs* 2011; 27(4): 255-63.
- 12- Gold C, Chambers J, Dvorack EM. Ethical dilemmas in the lived experience of nursing practice. *Nurse Ethics* 1995; 2(2): 131-42.
- 13- Elcin M, Odabasi O, Gokler B, et al. Developing and evaluating professionalism. *Med Teach* 2006; 28(1): 36-9.
- 14- Shokouhi yekta M, Parnd A. [Amozesh dar manzel gaigozin amozesh dar madreseh]. *Faslnameh Khandeh Pazhouhi*. 2010; 15(1): 622. [in Persian]
- 15- Saharkhiz H. [Barrasye Tasire Bahse Gorouhi ba Daneshjooyane Parastari dar Morede Akhlaghe Herfeey bar Ertegha Sathe Keifiate Amalkarde Akhlaghe Herfeye Anan dar Balin] [dissertation]. Tehran (Iran). Tarbiat Modares University, Faculty of Medical Sciences; 2008. [in Persian]
- 16- Niazazari K, Enayati T, Behnamfar R, Kahroodi Z. Relationship between professional ethics and Job commitment. *Iran J Nurse* 2014; 27(87): 34-42. [in Persian]
- 17- Khaki S, Esmaeilpourzanjani S, Mashoof S. The relationship of ethical observance of nurses with quality of care from patient's point of view. *J Clin Nurs Midwifery* 2016; 5(1):1-11. [in Persian]
- 18- Mohajeran B, shohoodi M. Structural modeling of relationship between professional ethics and spirituality at work with social responsibility among nurses in the public hospitals in Kermanshah city. *Iran J Nurs Visson* 2014; 3(2): 20-9. [in Persian]
- 19- Nikbakht-Nasrabadi A, Bozorgzad P, Yekani-Nejad M, Jafarloo A, Rahmati M. Effect of nursing ethics workshop on the rights of patients in the emergency department. *Iran J Cardiovasc Nurs* 2015; 4(3): 6-15. [in Persian]
- 20- Fazeli Z, Fazeli Bavand Pour F, Rezaee Tavirani M, Mozafari M, Haidari Moghadam R. Professional ethics and its role in the medicine. *J Ilam Uni Med Sci* 2013; 20(5): 10-17. [in Persian]
- 21- Salehi M, Dadgar Z. The relationship between professional ethics and organizational commitment from the viewpoint of nurses in Imam Khomeini hospital in Sari. *Iran J Bioethics* 2016; 6(20): 33-46. [in Persian]

- 22- Foroutan B, Abolhassani M, Salehipour S, et al. Patients' views on observance of nursing ethics in Imam Hussein Hospital in Shahroud during 2015. *Iran J Med Ethics Hist Med* 2015; 8(4):81-90. [in Persian]
- 23- Ghasemzadeh A, Maleki Sh, Brooki Milan S.

Mediating role of organizational identification in the relationship between professional ethics, organizational citizenship behavior, and job deviation behavior. *Iran J Med Ethics Hist Med* 2014; 7(4): 66-79. [in Persian]

The relationship between professional ethics and the efficiency of the nurses employed in Imam Hospital and Mostafa Khomeini Hospital in Ilam

Nabi omidi^{*1}, Heshmatolaah Asgari², Mohammad Reza omidi³

¹Mentor, Department of Management, Payam Noor University, Iran;

²Associate Professor, Faculty of Literature and Humanities, Ilam University, Ilam, Iran;

³PhD Student in Operation Research and Industrial Engineering, Islamic Azad University, South Tehran Unit, Tehran, Iran.

Abstract

Ethics is elemental in all lines of work, but more so in the nursing profession, since the ethical and responsible conduct of nurses can have an important role in promoting patient recovery. As members of a large group in the field of medical science, nurses need to be equipped with sound professional ethics in their interactions with others.

The present study was a descriptive survey of the relationship between professional ethics and the efficiency of nurses. Study population consisted of the nurses employed in Imam Hospital and Mostafa Khomeini Hospital in Ilam. Sample size was determined at 134 using the Cochran formula, and 126 completed the professional ethics and efficiency questionnaire. The validity of the questionnaire was confirmed by experts, and its reliability was established by Cronbach's alpha test. Subsequently, the main hypothesis and the eight sub-hypotheses were examined.

The subjects consisted of 89 males and 37 females, of which 50 percent were aged between 20 and 35, 42% between 36 and 50, and 6% between 51 and 60 years. In terms of education level, 7 subjects had high school diplomas, 18 associate degrees, 42 were undergraduate and 59 graduate students and higher. The findings showed a significant correlation (0.002) between professional ethics and the efficiency of nurses. Results of the Pearson's correlation test confirmed the relationship between accountability, honesty, fairness, loyalty, respect for others, and the efficiency of the nurses employed in Imam and Mostafa Khomeini Hospitals, Ilam. No significant correlation was found, however, between the components of superiority and sympathy in nurses and their efficiency.

Considering the relationship between professional ethics and the efficiency of the nurses in these two hospitals, it is recommended to improve their performance through continuous training and promotion of nursing ethics.

Keywords: professional ethics, nursing ethics, nurse, hospital

---

* Corresponding Author: Email: nabiomidi@gmail.com